

Спірін О.М. Досвід роботи Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: до 15-річчя заснування [Електронний ресурс] / Спірін О.М., Яцишин А.В. – Сайт II між нар. науково-практичної конф. «Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle» (Київ, 22-23 травня 2014). Режим доступу: <http://2014.moodle moot.in.ua/course/view.php?id=66#maincontent>. – доступ 22.05.2014.

Спірін О.М., Яцишин А.В.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ДОСВІД РОБОТИ ІНСТИТУТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НАПН УКРАЇНИ: ДО 15-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ

Проникнення ІКТ у навчальний процес створює передумови для кардинального оновлення як змістово-цільових, так і технологічних сторін навчання, що проявляється у суттєвому збагаченні системи дидактичних прийомів, засобів навчання і на цій основі формуванні нетрадиційних педагогічних технологій, заснованих на використанні комп'ютерів [2]. Інформатизація освіти спричинила суттєві зміни у системі навчання, виховання й освіти, зокрема, у змісті освіти, методах, засобах та технологіях навчання і виховання. Тому виникла необхідність у створенні в структурі Національної академії педагогічних наук України Інституту засобів навчання.

Створення і розвиток Інституту були зумовлені необхідністю реалізації нових завдань, що стоять перед освітою України, перед НАПН України і вимагають формування якісно нового навчального середовища, яке б відповідало сучасним освітнім потребам людини, стану і перспективним тенденціям науково-технологічного та соціально-культурного розвитку суспільства, новітнім досягненням психолого-педагогічної науки та освітньої практики в Україні та світі [1].

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України у 1999 р. було створено Інститут засобів навчання АПН України. Щойно створений Інститут займався дослідженнями проблеми розроблення і використання сучасних технічних засобів навчання. Пізніше, з розвитком інформатизації освіти та необхідністю формування інтегрованого комп'ютерно орієнтованого навчального середовища виникла потреба в поглибленні досліджень. Набутий досвід та актуальність наукової тематики, що виконувалась працівниками Інституту, спонукали до зміни назви установи. З 2008 р. його було перейменовано в Інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України. Зображення головної сторінки офіційного сайту Інституту в 2014 р. подано на рис. 1.

Головною метою діяльності Інститут є проведення фундаментальних і прикладних досліджень щодо розв'язання актуальних теоретико-методологічних і науково-методичних проблем створення, впровадження та ефективного застосування в освітній практиці програмних і технічних засобів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Рис. 1. Головна сторінка офіційного сайту Інституту (2014 р.)

Функціонування Інституту здійснюється за такими напрямками:

1) *Науково-дослідний*: розробка наукових проблем та проведення експериментальних досліджень щодо створення, розвитку і застосування в навчально-виховному процесі навчальних закладів України різних рівнів акредитації новітніх засобів навчання з різних дисциплін; інформаційних технологій навчання, комп'ютерних

програм навчального призначення, Інтернет-сайтів, Інтернет-порталів, комп'ютерно орієнтованих навчально-методичних комплексів, інших електронних засобів і ресурсів; Інтернет орієнтованих баз і банків даних науково-педагогічної інформації; автоматизованих систем формування і підтримання в актуальному і безпечному стані електронних навчальних і наукових ресурсів єдиного інформаційного освітнього простору; систем електронного дистанційного навчання, комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, у тому числі, для систем відкритої освіти та систем електронного дистанційного навчання; автоматизованих систем тестового оцінювання впливу новітніх засобів навчання та ІКТ на результати навчальної діяльності; автоматизованих систем наукових досліджень.

За цей час результати виконаних понад 22 науково-дослідних робіт впроваджено в освітню практику, а саме, матеріали щодо науково-методичного забезпечення процесів інформатизації і комп'ютеризації освіти, створення новітніх засобів навчання з різних предметів для навчальних закладів різних типів (монографії, посібники, методичні рекомендації тощо).

Співробітниками Інституту з 2000 р. створені та підтримуються електронні освітні ресурси (сайти, портали, дистанційні курси та ін.). У 2009 році створено Електронну бібліотеку НАПН України (доступ до сайту: <http://lib.iitta.gov.ua>). Також, співробітниками Інституту виконуються Державні програми, а саме: Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, Державна цільова соціальна програма підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року, Програма спільної діяльності МОН України та НАПН України, Комплексна програма забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних дисциплін, Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті» та інше, зокрема, Національний проект «Відкритий світ» тощо.

2) *Науково-експериментальний*: створення мережі наукових центрів, спільних лабораторій, експериментальних майданчиків, пілотних навчальних закладів з проблематики Інституту. Експериментальна діяльність працівниками Інституту здійснюється на базі середніх загальноосвітніх шкіл, позашкільних закладів, професійно-технічних училищ, спільних лабораторій з інститутами та університетами міст і областей України. Загалом, понад 22 навчальні заклади.

3) *Проектно-технологічний*: розробка технічних умов, стандартів, науково-методичного забезпечення застосування й сертифікації засобів навчання, їх комплектів і комплексів та супровід їх промислового випуску.

4) *Науково-координаційний*: здійснення координації науково-дослідної, проектної і виробничої діяльності навчальних закладів, наукових установ і виробничих підприємств щодо створення і застосування в освітній практиці засобів навчання та ІКТ.

5) *Науково-методичний та освітній*: вивчення, узагальнення і поширення передового вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики Інституту; надання допомоги навчальним закладам, науковим установам і виробничим підприємствам з питань впровадження в навчально-виховний процес засобів навчання, ІКТ, електронних дистанційних технологій навчання й освіти; підвищення кваліфікації та стажування наукових і науково-педагогічних кадрів з напрямів, що досліджуються в Інституті; підготовка та атестація науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації через докторантуру, аспірантуру, спеціалізовану вчену раду за новою спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Ініціаторами створення цієї спеціальності були співробітники Інституту та інші науковці, які у 2009 підготували паспорт нової спеціальності. А з 2010 р. в Інституті розпочалася підготовка аспірантів за новою спеціальністю. Вже у 2011 р. у спеціалізованій вченій раді Інституту відбувся захист кандидатської дисертації Колос К. Р. на тему: «Система MOODLE як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти» - перший захист на Україні за новою спеціальністю.

6) *Міжнародний*: співпраця з навчальними закладами, науковими установам і виробничими підприємствами зарубіжних країн, які досліджують і розв'язують споріднені проблеми; проведення спільних досліджень, виконання спільних програм та проектів. Постійно відбувається співпраця із навчальними закладами зарубіжних країн, зокрема, продовжується наукова діяльність щодо виконання положень угоди про співпрацю МННЦ і Технологічним університетом м. Варна (Болгарія), а також довгострокова угода з Центром електронного навчання Міжнародної мережі безпеки та співпраці при Технологічному університеті м. Цюрих (Швейцарія), Університетом Яна Коханевського у м. Кельце (Польща) та ін.

7) *Видавничий*: з метою висвітлення результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень та їх впровадження в освітню практику функціонують: електронне наукове фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання» на міжнародній сучасній видавничій платформі Open Journal Systems (сайт: <http://journal.iitta.gov.ua>); науково-методичний журнал «Комп'ютер у школі та сім'ї» (сайт: <http://csf.vashpartner.com>); збірник наукових праць «Інформаційні технології в освіті» (сайт: <http://ite.ksu.ks.ua>).

Поставлені перед Інститутом завдання виконуються співробітниками 6 наукових відділів: 1) відділ інформатизації навчально-виховних закладів; 2) відділ електронних інформаційних ресурсів і мережних технологій; 3) відділ дослідження і проектування навчального середовища; 4) відділ лабораторних комплексів засобів навчання; 5) інформаційно-аналітичний відділ педагогічних інновацій; 6) відділ комп'ютерно орієнтованих систем навчання і досліджень.

До колективу науковців Інституту входять фахівці різних галузей знань: технічних, фізико-математичних, педагогічних, психологічних, оскільки таке поєднання спеціалістів забезпечує проведення системних досліджень, виконання науково-дослідних робіт на сучасному високому професійному рівні з використанням широкої теоретико-методологічної бази і залученням інструментів дослідження з різних розділів знань [1]. На сьогодні в Інституті працюють 11 докторів, 25 кандидатів наук, зокрема, видатні вчені – Б.Ю. Биков, А.М. Гуржій, М.І. Жалдак, В.В. Олійник – дійсні члени НАПН України.

Під керівництвом директора Інституту, дійсного члена НАПН України, доктора технічних наук, професора Бикова В.Ю., проведено ґрунтовні теоретичні дослідження, в результаті яких визначено теоретико-методологічний апарат системного подання і дослідження організаційних систем відкритої освіти, спроектовано їх моделі, з'ясовано особливості будови, реалізації і впровадження. За результатами видано монографію «Моделі організаційних систем відкритої освіти», яку відзначено Державною премією України в галузі науки і техніки за 2009 рік.

Колектив Інституту неодноразово ставав лауреатом щорічних конкурсів Виставок-презентацій «Інноваційні технології навчання», «Інноватика в освіті України» та «Сучасні навчальні заклади», і нагороджений дипломами, золотими і бронзовими медалями. Наукові розробки працівників Інституту відзначені преміями Національної академії педагогічних наук України.

У 2014 р. Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України виповнюється 15 років. За цей час Інститут довів свою значущість, ефективність і впливовість у сфері розвитку інформатизації освіти України.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю. Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України – 10 років / В.Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №1 (15). – Режим доступу до журналу: <http://journal.iitta.gov.ua>
2. Биков В.Ю. Проблеми і цілі інформатизації освіти України / В.Ю. Биков // Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Київ, 13–14 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Ін-т інформ. тех. і засобів навч. НАПН України. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 13-19.
3. Веб-сайт Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iitit.gov.ua/> – дата доступу 2014.
4. Електронна бібліотека НАПН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua>. – Дата доступу 07.04.2014.
5. Спірін О.М. Особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації зі спеціальності «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті» / О.М. Спірін, А.В. Яцишин // Інформаційні технології в освіті: зб. наук. пр. – Вип. 14. – Херсон: ХДУ, 2013. – С. 22-32